

Toimintatapasuosituksia akateemiseen yhteistyöhön Kiinan kanssa

Toimintatapasuosituksia akateemiseen yhteistyöhön Kiinan kanssa

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

© 2021 tekijät ja opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN pdf: 978-952-263-707-9

ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Toimintatapasuosituksia akateemiseen yhteistyöhön Kiinan kanssa

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:51		Teema	Koulutus Tiede
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Yhteisötekijä	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	15

Tiivistelmä

Akateeminen yhteistyö Kiinan kanssa on tärkeää. Kiinan globaali merkitys vahvistuneen jatkossakin ja sen taloudellisen painoarvon lisääntyessä myös akateemisen yhteistyön merkitys kasvaa. Viimeisen viiden vuoden aikana Kiina on ainoana maana parantanut asemaansa TKI-työssä, tutkijoiden määrässä, julkaisujen määrässä ja laadussa sekä IP5-patenteissa. Suomalaisen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön ja laajemmin koko yhteiskunnan etujen mukaista on tehdä Kiinan kanssa riskitietoista yhteistyötä korkeakoulutuksessa ja tutkimuksessa, vaikka järjestelmät ja arvot ovat erilaiset. Akateeminen liikkuvuus ja tutkitun tiedon tulosten välittäminen ovat välttämättömyksiä: avoimuus ja osaamisen jakaminen ovat korkean akateemisen laadun ja suurten globaalien ongelmien ratkaisemisen parhaita edistäjiä.

Suurvaltakilpailu ja Kiinan arvolähtökohdiltaan erilainen akateeminen toimintakulttuuri monimutkaistavat kansainvälistä yhteistyötä. Kansainväliseltä kumppanilta edellytetään hyvää ymmärrystä Kiinan toimintaympäristöstä sekä yhteistyötä ohjaavista tai rajoittavista laeista ja käytänteistä.

Näiden toimintatapasuositusten tavoitteena on, että suomalaiset korkeakoulut ja tutkimuslaitokset voivat jatkossakin perustaa yhteistyönsä kiinalaisten kumppanien kanssa johdonmukaisesti omiin lähtökohtiinsa ja etuihinsa. Päämääränä on suomalaiselle korkeakoulutukselle ja tieteelle tärkeiden periaatteiden ylläpitäminen, erityisesti akateemisen vapauden ja tieteellisen vertaisarvioinnin integriteetin kunnioittaminen ja hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen sekä turvallisuuden huomioiminen ja kilpailukyvyyn ylläpitäminen.

Toimintatapasuosituksia akateemiseen yhteistyöhön Kiinan kanssa on valmisteltu yhteistyössä suomalaisten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä niiden keskeisten sidosryhmien kanssa.

Asiasanat korkea-asteen koulutus, tutkimus, kansainvälinen yhteistyö, Kiina

ISBN PDF	978-952-263-707-9	ISSN PDF	1799-0351
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-707-9>

Rekommendationer om tillvägagångssätt för akademiskt samarbete med Kina

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2021:51		Tema	Utbildning Forskning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Utarbetad av	Undervisnings- och kulturministeriet		
Språk	finska	Sidantal	15
Referat			
<p>Det akademiska samarbetet med Kina är viktigt. Kinas globala betydelse kommer sannolikt att stärkas ytterligare, och i takt med att Kinas ekonomiska betydelse ökar blir också det akademiska samarbetet allt viktigare. Under de senaste fem åren har Kina som enda land förbättrat sin position i fråga om FUJ-arbetet, antalet forskare, antalet publikationer och deras kvalitet samt antalet IP5-patentansökningar. Det ligger i det finländska högskole- och forskarsamfundets och hela samhällets intresse att samarbeta riskmedvetet med Kina inom högskoleutbildning och forskning, även om systemen och värderingarna är olika. Det är nödvändigt med akademisk rörlighet och att sprida forskningsresultat: öppenhet och delande av kunnande är de bästa metoderna för att främja hög akademisk kvalitet och lösningar på stora globala problem.</p> <p>Det internationella samarbetet kompliceras av stormaktskampen och av att den akademiska verksamhetskulturen i Kina har en annorlunda värdegrund. Internationella partner förutsätts ha god förståelse för Kinas omvärld och för den lagstiftning och praxis som styr eller begränsar samarbetet.</p> <p>Syftet med dessa rekommendationer är att finländska högstskolor och forskningsinstitut också i fortsättningen konsekvent ska kunna grunda sitt samarbete med kinesiska partner på sina egna utgångspunkter och intressen. Målet är att upprätthålla de principer som är viktiga för den finländska högskoleutbildningen och forskningen, särskilt när det gäller att respektera den akademiska friheten och referentgranskningens integritet, iaktta god vetenskaplig praxis, beakta säkerheten och upprätthålla konkurrenskraften.</p> <p>Rekommendationerna om tillvägagångssätt för akademiskt samarbete med Kina har beretts i samarbete med finländska högstskolor och forskningsinstitut samt deras viktigaste referensgrupper.</p>			
Nyckelord	högskoleutbildning, forskning, internationellt samarbete, Kina		
ISBN PDF	978-952-263-707-9	ISSN PDF	1799-0351
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-707-9		

Recommendations for academic cooperation with China

Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2021:51		Subject	Education Research
Publisher	Ministry of Education and Culture		
Group author	Ministry of Education and Culture		
Language	Finnish	Pages	15

Abstract

China, with its huge economy, has a profound influence on world economies. At the same time, academic cooperation with China is more important than ever. Over the past five years, China is the only country to have increased its position in RDI, in the number of researchers, in the volume and quality of publications as well as in IP5-patents. It is beneficial for the Finnish academic institutions and the society in general to cooperate with China despite differences in systems and values. Academic mobility as well as conveying the results of research-based knowledge are essential; openness and sharing of knowledge are the best contributors to high academic quality and the best way to solve global challenges.

China, which is strengthening its position as a great power, and which has an academic environment with value sets that are perceived differently can make international cooperation more complex. Understanding the broader context of the academic environment including the relevant laws and policies governing collaboration in China has become imperative for international partners.

The recommendations seek to ensure that Finnish HEIs and research institutions can forge cooperation with Chinese partners based consistently on their own principles and values. Academic freedom and the integrity of scientific peer reviewing are of fundamental importance for the Finnish academic community. Additionally, considerations related to good scientific practices, security and competitiveness are relevant.

The Recommendations for academic cooperation with China were prepared in cooperation with Finnish higher education institutions (HEIs) and research institutes as well as their key stakeholders.

Keywords	Higher Education, Research, International Cooperation, China
-----------------	--

ISBN PDF	978-952-263-707-9	ISSN PDF	1799-0351
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-707-9
--------------------	---

Sisältö

1	Kiina yhteistyökumppanina	7
2	Yhteistyön haasteita.....	9
2.1	Arvoristiriidat.....	10
2.2	Turvallisuus/ geopoliittinen ulottuvuus.....	10
2.3	Kilpailukyky	11
3	Vastuu ja toimintasuositukset	13
	Lähteitä.....	15

1 Kiina yhteistyökumppanina

Kansainvälisyys on vakiintunut osa suomalaisten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten toimintaa. Kansainvälistymisellä on runsaasti positiivisia vaikutuksia, kuten instituutioiden osaamispohjan laajeneminen, tiedon ja innovaatioiden jakaminen, akateemisen laadun vahvistuminen, globaalin ymmärryksen kasvaminen sekä mahdolliset vaikutukset talouteen. Suomalaisilla korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla on pitkä ja aktiivinen historia akateemisista kumppanuuksista myös kiinalaisten kanssa. Kiina onkin globaalisti yksi suomalaisten suosituimmista akateemisen yhteistyön kohdemaista.

Akateeminen yhteistyö Kiinan kanssa on tärkeää. Kiinan globaali merkitys vahvistunee jatkossakin ja sen taloudellisen painoarvon lisääntyessä myös akateemisen yhteistyön merkitys kasvaa. Viimeisen viiden vuoden aikana Kiina on ainoana maana parantanut asemaansa TKI-työssä, tutkijoiden määrässä, julkaisujen määrässä ja laadussa sekä IP5-patenteissa. Kaikki tämä indikoi, että on suomalaisen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön ja laajemmin koko yhteiskunnan etujen mukaista tehdä Kiinan kanssa riskitietoista yhteistyötä korkeakoulutuksessa ja tutkimuksessa, vaikka järjestelmät ja arvot ovat erilaiset. Akateeminen liikkuvuus ja tutkitun tiedon tulosten välittäminen ovat välttämättömyyksiä: avoimuus ja osaamisen jakaminen ovat korkean akateemisen laadun ja suurten globaalien ongelmien ratkaisemisen parhaita edistäjiä.

Kiinan määrätietoinen nousu poliittiseksi, taloudelliseksi, teknologiseksi, tieteelliseksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi mutkistaa akateemista yhteistyötä ennennäkemättömällä tavalla. EU on määritellyt Kiinan tärkeäksi yhteistyökumppaniksi, taloudelliseksi kilpailijaksi ja järjestelmätason haastajaksi. Sama kolmijako vaikuttaa myös akateemisella sektorilla. Kiina haastaa länsimaisiin arvoihin perustuvia tiedemaailman käytänteitä. Haasteita aiheuttavat erilaiset käsitykset tieteen vapaudesta, tulkinnat yhteistyön säännöistä, ihmisoikeuksista, IPR-käytännöistä, tutkimustulosten käyttötarkoituksista ja tiedonhallinnan kysymyksistä. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten edistäessä kansainvälistymistään, niiden on luonnollisesti noudatettava lakeja sekä otettava huomioon myös mahdolliset eettiset haasteet ja maineriskit.

Tämä toimintatapasuositus on tehty yhdessä suomalaisten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa kansainvälisen toiminnan tueksi ja keskeisten haasteiden tunnistamiseksi. Suositukset keskittyvät erityisesti niihin haasteisiin, joita Kiinan valtiojohtoisuudesta ja

siitä seuraavista ideologisista tavoitteista, globaalista vaikutusvallasta ja Yhdysvaltojen ja Kiinan välisestä suurvaltakilpailusta aiheutuu kansainväliselle akateemiselle yhteistyölle.

Suomalaisten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten olemassaoloa ohjaavat akateeminen vapaus ja institutionaalinen autonomia. Nämä periaatteet on Kiinassa tulkittu osittain toisin kuin Suomessa. Kiina panostaa järjestelmänsä mukaiseen ideologiseen opetukseen ja kontrolloi tiedonsaantia sekä tutkimuksen- ja sananvapautta. Toisaalta kiristynyt suurvaltakilpailu on paljolti kilpailua osaamisesta, tieteestä ja teknologiasta. Suurvaltakilpailu voi rajoittaa valinnanvapautta tutkimusyhteistyön kumppanuuksista molempien maiden suhtautuessa epäluuloisesti ja/tai kilpailullisesti toisen pyrkimyksiin erityisesti kriittisen teknologian aloilla. Jyrkimmillään tämä voi näkyä myös pakotteina, jotka rajoittavat toimijoiden mahdollisuutta kansainväliseen yhteistyöhön laajemminkin.

Tavoitteena on, että suomalaiset korkeakoulut ja tutkimuslaitokset voivat jatkossakin toimia kiinalaisten kumppanien kanssa johdonmukaisesti omista lähtökohdistaan ja intresseistään käsin. Suositusten lähtökohtana on parempi ja valveutuneempi yhteistyö kiinalaisten kumppanien kanssa. Tavoitteena on suomalaiselle korkeakoulutukselle ja tieteelle tärkeiden periaatteiden ylläpitäminen, erityisesti:

1. Akateemisen vapauden ja tieteellisen vertaisarvioinnin integriteetin kunnioittaminen ja hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen (haasteena eettisten standardien rikkomukset, poliittinen vaikuttaminen, pehmeä vallankäyttö, tulosten kaksikäyttöulottovuus tai muu soveltuvien lakien tai sovittujen sääntöjen vastainen käyttö, vastavuoroisuus, jossa olennaista läpinäkyvyys, tasa-arvo, sopimusten noudattaminen).
2. Turvallisuuden huomioiminen (yhteistyössä kiinnitettävä huomiota kansallisen turvallisuuden, henkilöturvallisuuden, sekä mm. kaksikäyttöteknologian näkökohtiin).
3. Kilpailukyvyyn ylläpitäminen (haasteena valtion intressien edistäminen akateemisessa yhteistyössä, mahdolliset vientivalvontarikkomukset, tutkitun tiedon siirto, kyberhyökkäykset ja vakoilu).

2 Yhteistyön haasteita

Kiina on viime vuosina monella tapaa myös lähentynyt länsimaista akateemista kulttuuria muun muassa kehittämällä ja uudistamalla akateemisten julkaisujen arviointimenetelmiä, panostamalla opetuksen ja tutkimuksen laatuun ja kehittämällä akateemisen integriteetin käsitettä eettisten tutkimuksen, tutkimustulosten väärennösten ja plagioinnin suhteen.

Sen sijaan haasteita aiheuttavat akateemisen vapauden tai akateemisen integriteetin määritelmät, jotka eivät ole yksiselitteiset tai vakiintuneet. Näitä useammin puhutaan vapauteen kohdistuvista uhista tai rajoitteista. Usein kansainvälisessä keskustelussa viitataan myös tiettyihin arvoihin. Näitä ovat mm. objektiivisuus, rehellisyys, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja luottamus. Suomalaisten korkeakoulujen arvot on määritelty näiden teemojen ympärille. Ohjaavina dokumentteina käytetään esimerkiksi Yhdistyneiden kansakuntien (YK) tai Euroopan unionin (EU) peruskirjoja ja puiteohjelmia, erilaisia kansallisia lakeja ja sääntöjä sekä muiden kansainvälisten organisaatioiden tai vastaavien ohjeistuksia.

Eurooppalainen tutkimusalue (ERA) toimii tärkeänä viitekehyksenä myös suomalaisille korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille. ERA:n tavoitteena on luoda yhteiset markkinat tutkimukselle, innovaatioille ja teknologialle EU:ssa. Tässä tutkimuksen ja tiedon vapaa liikkuvuus on avainasemassa. Eurooppalaisen tiedeministerien allekirjoittama *Bonn Declaration on Freedom of Scientific Research* (2020) on kannanotto tieteen ja tutkimuksen vapauden puolesta, ja julistus Euroopan roolista vapauden, yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden puolustajana. Suomi on myös ilmaissut vahvan tukensa *Komission tiedonannosta tutkimusta ja innovointia koskevasta globaalista lähestymistavasta* (05/2021), jossa korostetaan yhteisten pelisääntöjen selkiyttämistä monimutkaisessa geopolitiisessa tilanteessa. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n kansainvälisessä tutkimus- ja innovaatioyhteistyössä pyritään sitouttamaan kumppanit tiettyihin periaatteisiin.

Samoin viime vuosina yhä enemmän suosiota saanut *The Magna Charta Universitatum* (1988) ja sen uudempi versio *Observatory Magna Charta Universitatum* (MCU 2020), ”yliopistojen peruskirja”, tavoittelee eurooppalaisten korkeakoulujen yhteenkuuluvuutta, painottaa perinteen merkitystä ja erityisesti määrittelee yliopistoinstituution perustan: akateeminen vapaus ja institutionaalinen autonomia.

Kansainvälisissä akateemisissa yhteistyösopimuksissa on totuttu sopimaan immateriaalioikeuksista ja joillain tieteenaloilla huomioidaan kansallisen turvallisuuden riskit. Suomalaisille toimijoille on entistä tärkeämpää huomioida akateemisen vapauden ja institutionaalisen autonomian perusajatukset kansainvälisessä yhteistyössään. Näillä on vaikutuksia paitsi akateemiseen toimintakulttuuriin myös muihin keskeisiin arvoihin, turvallisuuteen ja kilpailukykyyn.

2.1 Arvoristiriidat

Magna Chartan mukaan "[y]liopisto on autonominen instituutio, jo[n]ka... tutkimuksen ja opetuksen tulee olla moraalisesti ja älyllisesti riippumatonta ideologisesta, poliittisesta ja taloudellisesta vallasta" ja [t]utkimuksen ja koulutuksen vapaus on yliopistoelämän perusperiaate, ja valtiovallan ja yliopistojen on kunkin oman toimivaltansa puitteissa taattava ja edistettävä tämän perusvaatimuksen kunnioittamista."

Tutkimuksen ja opetuksen vapautta ei mielletä Kiinassa samoista lähtökohdista kuin mm. Suomessa. Kiinan korkeakoulut palvelevat kansalaisia, kommunistista puoluetta, sosialistista yhteiskuntakehitystä ja uudistusta. Puolueen tiukentunut ote korkeakouluista näkyy muun muassa ideologisen opetuksen merkityksen kasvussa opetussuunnitelmissa. Yhteiskunnalliset teemat ovatkin erityisen haastavia yhteistyön kannalta.

Arvolähtökohdiltaan erilaiset akateemiset toimintakulttuurit monimutkaistavat kansainvälistä yhteistyötä. Yhteiskunnallisen keskustelun rajoittaminen, internetin ja tiettyjen kansainvälisten julkaisujen käytön kontrolli ja sensuuri osaltaan edellyttävät kansainväliseltä kumppanilta hyvää ymmärrystä Kiinan toimintaympäristöstä myös kiinalaiskollegojen etujen vuoksi. Lisäksi puoluejohtajien vaikutusvalta korkeakoulujen hallinnossa, myös kansainvälisten kumppanuuksien johdossa, on korostunut ja politisoinut akateemista yhteistyötä.

Kiina tarvitsee ulkomaista osaamista kuroakseen kiinni laadun ja määrän välistä kuilua korkeakoulutuksessa ja akateemisessa tutkimuksessa. Kiina tavoittelee kansainvälisen akateemisen avoimuuden lisäämistä samaan aikaan kun yhteiskunnallinen valvonta kasvaa, mikä osaltaan vaikeuttaa länsimaisten toimijoiden sitoutumista yhteistyöhön Kiinan kanssa.

2.2 Turvallisuus/ geopoliittinen ulottuvuus

Puolustusteollisuuden tarpeet ulottuvat kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön. Kumppanuudet saman mielisten ja avoimen tutkimusagendan hyväksyvien tahojen kesken ovat vakiintuneita ja hyvin säädeltyjä.

Kiina tavoittelee asemaa globaalina tieteen ja teknologian suurvaltana sekä sotilasmahdina. Kiinan siviili- ja sotilasteknologian integrointi tai kaksikäyttö tuo haasteensa turvalliseen tutkimusyhteistyöhön. Kaksikäyttö vaarantaa luottamuksen, läpinäkyvyyden, vastavuoroisuuden ja jaettujen arvojen periaatteita, joita suomalaiset ovat tottuneet pitämään niin kansainvälisen tiede- ja teknologiayhteistyön kuin myös oikeudenmukaisen liiketoiminnan kulmakivinä.

Kiina kehittää keskeistä teknologista osaamista investoinneilla, rekrytointiohjelmilla, ohjaamalla akateemista ja tutkimusyhteistyötä myös sotilasteollisuuteen, teknologian siirrolla ja tiedustelulla. Kiinan kaksikäyttöstrategia ohjaa myös siviilitoimijoita mukaan turvallisuusluokiteltuun tutkimus- ja kehitystyöhön ja asetuohtantoon. Lisäksi maan tiedustelulainsäädäntö velvoittaa organisaatiot, yritykset ja yksilöt tarvittaessa auttamaan tiedusteluviranomaisia tai muita valtiollisia toimijoita. Tämä koskee myös kansainvälisen yhteistyön tutkimustuloksia.

2.3 Kilpailukyky

Kiina haluaa olla teknologian suurvalta ja hallita markkinoita, ja usealla sektoreilla se on jo globaali johtaja. Siinä, missä Kiinalla on hyvin avoin pääsy eurooppalaisiin tutkimusekosysteemeihin, Kiina rajoittaa länsimaiden pääsyä sen markkinoille ja estää datan siirtymistä.

Vuonna 2015 julkaistu *Made in China 2025* -strategia (MIC25) vauhdittaa Kiinaa kehittämään kymmenessä vuodessa globaalisti kilpailukykyiseksi, nykyistä omavaraisemmaksi teollisuuden supervallaksi. Keskeisiksi ydinteollisuuksiksi on määritelty ainakin uuden sukupolven tietoteknologia, numeerisesti ohjatut koneet ja robotit, ilmailu- ja avaruusteknologia, merenkulku, kehittyneet raidekuljetusvälineet, uutta energiaa hyödyntävät kulkuvälineet, sähkölaitteet, maatalouskoneisto, uudet materiaalit sekä biolääketiede ja korkean suorituskyvyn lääketieteelliset välineet. Vuonna 2021 julkaistussa uudessa viisivuotissuunnitelmassa tiede ja innovaatio ovat avaintermejä.

Kiinan kanssa tehtävän teknologian kehitykseen liittyvän tutkimusyhteistyön tuloksia voi olla mahdotonta siirtää Suomeen tai Eurooppaan, vaikka tulokset perustuisivat yhteistyöhön ja -rahoitukseen. Kiinan vientivalvontaluettelo onkin tärkeä referenssi yhteistyöhön kiinalaisten kumppanien kanssa. Kiina rajoittaa omalta osaltaan kansainvälistä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä ja voi halutessaan tehdä sitä voimakkaasti. EU:n vientivalvonta yletyy tutkimusyhteistyöhön pääasiassa tapauksissa, joissa valvonnanalaisia kaksikäyttötuotteita viedään unionin tullialueelta. Kyse voi olla esimerkiksi tutkimuksessa käytetyistä tuotteista, mutta myös tutkimustulosten itsensä vienti voi olla valvonnanalaista, jos tutkimustulokset täyttävät jonkun EU:n valvontalistan määritelmän. Tieteellinen tutkimus on lähtökohtaisesti valvonnan ulkopuolella, mutta sen määrittely ei ole aina suoraviivaista.

Talouuskasvunsa myötä Kiina kasvattaa myös globaalia vaikutusvaltaansa. Vuonna 2013 lanseerattu *Belt and Road* -aloite on globaalia infrastruktuurirakentamista, kauppaa ja pehmeää voimaa hyödyntävä kehitysstrategia, jossa Kiina rakentaa kauppaa- ja liikennereittejä ympäri maailmaa. Kokonaisuutta tukee myös Kiinan tiedeakatemian (CAS) johtama strateginen tutkimusyhteistyö, jonka puitteissa Kiina muun muassa on avannut yhdeksän tutkimus- ja koulutuskeskusta maan ulkopuolelle: Aasiaan, Afrikkaan ja Etelä-Amerikkaan. Kehittyvien maiden kohdalla Kiina tarjoaa paitsi rahaa ja resursseja, mutta myös vaihtoehdoisen näkökulman tieteen kehitykseen, ja paradigman muutokseen. Kiina mainostaakin itseään win-win -kumppanina: investoinnit hyödyntävät paitsi kohdemaita myös Kiinaa.

3 Vastuu ja toimintasuositukset

Lähtökohta kaikelle turvalliselle ja toimivalle kansainväliselle akateemiselle yhteistyölle on autonomisten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yleinen oma vastuu. Toiminnan perustana on kansainvälisen kanssakäymisen vakiintuneet, yhdessä sovitut käytänteet sekä strateginen toimintamalli.

Tavoitteita:

1. **Turvallinen, omista lähtökohdista lähtevä yhteistyö ja kumppanuudet**
 - Hyvä hallinto ja asianmukainen huolellisuus tulee integroida osaksi korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kansainvälisten suhteiden käytäntöä.
 - Riskinhallintamekanismi ulottuu kansainvälisiin kumppanuuksiin, mukaan lukien riskianalyysi ennen yhteistyön aloittamista, kumppanin taustoitusta, kumppanuuden arviointimekanismeja ja eroamiskriteerit. Riskin tiedostaminen voi olla riittävä edellytys yhteistyön jatkumiselle.
 - Ongelma- ja kriisitilanteisiin on olemassa sisäiset puuttumisen ja viestinnän strategiat.
2. **Eettiset ja arvojen mukaiset valinnat**
 - Kansainvälinen yhteistyö täyttää akateemisen integriteetin kriteerit ja on akateemisen vapauden periaatteiden mukaista.
 - Akateemisen vapauden ja autonomian periaatteet ja arvot ovat osa sisäistä ja ulkoista viestintää, ja ne näkyvät myös kansainvälisessä yhteistyössä ja sopimuksissa.
 - Kansainvälisen yhteistyön eettiset haasteet tulee ymmärtää niin tutkimus- kuin kenttätöissäkin (ml. teknologisten sovellusten käyttö ja etiikka).
 - Sopimusten termistö huomioi kulttuuriset ja/tai poliittiset sisällöt ja ideologiset konnotaatiot.
3. **Tietoisuus riskeistä**
 - Toimintavaihtoehtoja rajoittavat poliittiset ja taloudelliset tekijät
 - Ymmärrys tutkimuksen sovellettavuudesta joukkotuhooasekäyttöön, sotilaalliseen käyttöön tai ihmisoikeuksien vastaiseen käyttöön.

- Vastuu vientivalvontasääntelyn noudattamisessa ja vaadittavien vientilupien hakemisesta.
- Vastuu YK:ssa ja EU:ssa asetettujen sitovien pakotteiden noudattamisesta.
- Akateemisten tavoitteiden ja turvallisuusriskin suhde.
 - Ymmärrys mahdollisista haasteista yhteistyössä (esim. häirintä ja muut vaikuttamisyritykset, kopiointi, tutkimustulosten väärinkäyttö).
 - Poliittiset sensitiivisyydet ja niistä johtuvat turvallisuusriskit tutkijalle tai kumppanille.
 - Tutkimusyhteistyön ja -tulosten jakamisen problematiikka.
 - Tietosuoja-vaatimukset sekä tiedon hallinnan ja levittämisen mahdolliset riskit.
 - Ymmärrys ulkomaisen rahoituksen taustoista ja sidonnaisuuksista.
 - Maineriskit ja taloudelliset vaikutukset (mukaan lukien kaupalliset edut ja/tai taloudellinen riippuvuus) kaikessa yhteistyössä (ml. kaksoistutkinto-ohjelmat ja vastaavat).
 - Käytänteet liittyen tietokoneiden, sosiaalisen median ja muiden laitteiden käyttöön ulkomailla ja tarpeen tullen myös Suomessa.

LÄHTEITÄ

Bonn Declaration on Freedom of Scientific Research. Adopted at the Ministerial Conference on the European Research Area on 20 October 2020 in Bonn. (22.11.2021) https://bmbf.bmbfcluster.de/files/_DRP-EFR-Bonner_Erkl%C3%A4rung_EN_with%20signatures_M%C3%A4rz_2021.pdf

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on the Global Approach to Research and Innovation Europe's strategy for international cooperation in a changing world. Brussels, 18.5.2021 COM(2021) 252 final
https://ec.europa.eu/info/files/communication-global-approach-research-and-innovation_en

Kiina ja Yhdysvallat – haaste yrityksille: suurvaltakilpailun vaikutukset suomalaisyrityksille. Ulkoministeriö 2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-336-7>

Magna Charta Universitatum
<http://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum/read-the-magna-charta/the-magna-charta> (22.11.2021)

Suomen valtionhallinnon Kiina-toimintaohjelma 2021. Ulkoministeriö 2021
https://um.fi/julkaisut/-/asset_publisher/TVOLgBmLyZvu/content/valtionhallinnon-kiina-toimintaohjelma

Lisäksi taustamateriaalina hyödynnetty lukuisia muita eri maiden ohjeistuksia, suosituksia ja muita dokumentteja.

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-263-707-9 PDF